

Initiatiefvraag 2023-2024 tafel: Zelfredzame Inwoners

Inhoud

Initiatiefvraag 2023-2024 tafel: Zelfredzame Inwoners	1
1. Initiatiefvraag	2
Inleiding	2
Subsidietafel Zelfredzame Inwoners.....	2
Leeswijzer.....	3
1.1. Beschrijving kompaskoers	3
1.2. Beoogde maatschappelijke effecten, vraagstelling en doelgroep	4
Beoogde maatschappelijke effecten (wat merkt de inwoner hiervan?)	4
Vraagstelling	5
Doelgroep	6
1.3 Kaders en aanvullende uitgangspunten	7
Kaders.....	7
Samenwerking	7
Buiten de initiatiefvraag	8
Gebiedsgericht werken.....	8
Inzet combinatiefunctionarissen	8
Coronaherstelbeleid	9
2. Uitvoeringsplan	10
2.1. Monitoring en effect.....	10
3. Financiële uitgangspunten.....	11
Bijlage.....	13
Bijlage 1: Achtergrond, huidige situatie en trends	13

1. Initiatievraag

Inleiding

In 2019 is de gemeente Leidschendam-Voorburg begonnen met de subsidietafels in het sociaal domein. Partners uit het maatschappelijk veld bepalen met elkaar welke activiteiten ze in kunnen zetten om de door gemeente gestelde doelen te bereiken. De maatschappelijk partners staan immers dicht bij de inwoner en hebben allerlei expertise in huis om te bepalen wat de behoefte van inwoners is en hoe zij hierbij kunnen aansluiten. De tafels zijn georganiseerd rond vijf thema's: Opgroeien en Opvoeden, Financieel zelfredzame en digi- en taalvaardige inwoners & de integratie van nieuwkomers, Basisvaardigheden en Talentontwikkeling, Zelfredzame Inwoners en Betrokken en Inclusief.

De doelen van de gemeente in het sociaal domein zijn vastgelegd in het Sociaal Kompas¹. Om deze doelen te behalen, werkt de gemeente Leidschendam-Voorburg onder andere met 'initiatievragen'. Hierin staat beschreven wat de gemeente rond een bepaald thema wil bereiken, wat de concrete doelen zijn. Deze initiatievragen vormen de basis voor de subsidietafels.

Subsidietafel Zelfredzame Inwoners

In dit document wordt de initiatievraag voor de subsidietafel Zelfredzame Inwoners voor de subsidiejaren 2023-2024 uiteengezet. Het is de bedoeling dat tafelpartners op basis van deze initiatievraag met elkaar tot een uitvoeringsplan komen om gezamenlijk bij te dragen aan de in de initiatievraag gestelde doelen. De gemeente faciliteert hierbij.

De tafel Zelfredzame Inwoners is er voor kwetsbare inwoners van de gemeente Leidschendam-Voorburg. Zelfredzaamheid valt uiteen in twee onderdelen: zelfredzaam en samenredzaam. Onder zelfredzaam verstaan we dat iemand in staat is om activiteiten en taken in alledaagse- en werksituaties zelfstandig uit te voeren. Als dit niet lukt, weet iemand welke organisaties er in zijn omgeving zijn die kunnen ondersteunen (samenredzaam).

Deze tafel richt zich vooral op een aantal aspecten, namelijk: gezondheid, relatie en gezin, sociaal netwerk, opleiding en werk en in staat zijn om belangrijke instanties binnen deze leefgebieden zelfstandig te vinden en te benaderen bij hulpvragen.

De verschillende doelgroepen die hiermee worden bediend binnen deze tafel zijn opgedeeld in drie deeltafels:

1. Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) en participatie
2. Ouderen, dementerenden en mantelzorgers

¹ <https://www.lv.nl/sociaal-kompas>

3. Het Sociaal Servicepunt (SSP), het Sociaal Netwerkpunt (SNP) en cliëntondersteuning

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 staan de ambities van de gemeente beschreven. Eerst wordt in 1.1 de kompaskoers beschreven. Vervolgens wordt in 1.2 gekeken naar de beoogde maatschappelijke effecten, doelen, vraagstelling en de doelgroep.

Wat willen we bereiken met deze tafel en voor wie? Tenslotte worden in 1.3 een aantal aanvullende uitgangspunten benoemd. Waar moet de tafel rekening mee houden? Wat ligt er aan extra opgaven bepaald door het Rijk etc. Welke ambities zijn er nog meer?

Hoofdstuk 2 gaat over het proces. Hierin staat beschreven hoe het uitvoeringsplan moet worden opgezet. Eerst wordt gevraagd om een nadere analyse van de huidige cijfers, waar mogelijk zowel kwalitatief als kwantitatief. Dit vormt vervolgens de basis voor de uitwerking van de doelen. Welke resultaten willen we behalen? Hoe doen we dat? Wie is waarvoor verantwoordelijk en wat is ervoor nodig om de doelen te bereiken? Ook wordt aandacht besteed aan de monitoring en de impact.

In hoofdstuk 3 komen de financiële uitgangspunten aan de orde.

Ten slotte worden in de bijlage de huidige trends en ontwikkelingen beschreven die nu bekend zijn bij de gemeente. Dit is de nulmeting van waaruit de beoogde maatschappelijke effecten, doelen, vraagstelling en de doelgroep in 1.2 worden benoemd.

1.1. Beschrijving kompaskoers

De initiatiefvraag is herleid uit het door de gemeente aangescherpte visiedocument voor het sociaal domein: 'aanscherping Sociaal Kompas'. In het Sociaal Kompas zijn koersen bepaald waar de gemeente middels het aanbod van de partners in het veld aan wil bijdragen om zo het algemene doel te realiseren dat bewoners van de gemeente naar vermogen deel kunnen (blijven) nemen in de maatschappij. Belangrijke grondslagen in het Sociaal Kompas zijn zelfredzaamheid, samenredzaamheid en autonomie.

In de aanscherping van het Sociaal Kompas (december 2021) zijn de gestelde koersen gebleven. Wel wordt er onder andere een beweging gemaakt naar minder helpen, maar zorgen dat én minder curatief, meer preventief. Dit kan betekenen dat er in de uitvoering andere accenten komen te liggen en andere keuzes worden gemaakt.

Aan de tafel Zelfredzame Inwoners wordt vanuit een tweetal kompaskoersen gewerkt:

Koers 2.1. Meer mensen redden zich zonder individuele ondersteuning van de gemeente

Een streven is dat een zo groot mogelijke groep inwoners in staat is om het eigen leven te leiden zonder individuele (intensieve) (gemeentelijke) zorg en ondersteuning.²

Koers 2.5. Meer mensen zijn maatschappelijk zelfredzaam

Het is belangrijk dat iedereen volwaardig kan meedoen in de maatschappij. Aan inwoners die dit nodig hebben wordt passende ondersteuning geboden.³

1.2 Beoogde maatschappelijke effecten, vraagstelling en doelgroep

Beoogde maatschappelijke effecten (wat merkt de inwoner hiervan?)

Tafeldeelnemers realiseren een dekkend aanbod van algemene voorzieningen waarmee inwoners die (tijdelijk) verminderd zelfredzaam zijn worden bereikt. Zij houden hierbij rekening met het gebiedsgericht werken en het realiseren van de volgende beoogde effecten:

Hoofdeffect 1: Meer mensen redden zich zonder individuele ondersteuning van de gemeente

- Het aantal inwoners dat gebruik moet maken van een individuele Wmo-voorziening neemt af (of stabiliseert)⁴
- Inwoners hebben een sterk en draagkrachtig netwerk om zich heen, waaronder mantelzorger(s)
- Inwoners voelen zich in staat zelf regie te voeren over hun leven
- Er zullen altijd inwoners zijn die (tijdelijk of permanent) wél individuele voorzieningen nodig hebben. Voor die inwoners blijft het streven om snel de juiste hulp toe te kennen en effectieve ondersteuning te bieden

Hoofdeffect 2: Meer mensen zijn maatschappelijk zelfredzaam

- Het aantal inwoners dat zegt goed in staat te zijn voor zichzelf en/of het huishouden te zorgen is gestegen (81% in 2019)
- Het aantal inwoners dat zegt een goed tot zeer goed welbevinden te hebben is gestegen (83% in 2019)
- Het aantal inwoners dat zegt zich zelden tot vrijwel nooit eenzaam te voelen is gestegen (80% in 2019)
- Meer inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt participeren structureel op enige wijze in de maatschappij

² www.lv.nl/sociaalkompas

³ www.lv.nl/sociaalkompas

⁴ Vanuit de beweging van curatief naar preventief vanuit het Sociaal Kompas.

- Meer inwoners voelen zich onderdeel van een netwerk

Centraal staat:

- Zorgdragen voor een dekkend aanbod van algemene voorzieningen voor volwassen inwoners die (tijdelijk) verminderd zelfredzaam zijn
- Het bereiken van volwassen inwoners die (tijdelijk) verminderd zelfredzaam zijn, om hen, middels dit aanbod, te laten participeren in de maatschappij
- Met behulp van het aanbod inwoners in staat stellen om (weer) zelfredzaam te zijn en zo lang mogelijk regie over het eigen leven houden

Vraagstelling

Omdat dit een heel brede doelstelling is, wordt hieronder beschreven wat voor type aanbod per deeltafel dit ten minste dient te zijn.

Deeltafel 1: GGZ en participatie:

- Er is specifiek aanbod dat helpt voorkomen dat jongvolwassenen 18-34 jaar psychische klachten ontwikkelen of dat deze klachten toenemen
- Er is een laagdrempelige en een dekkende voorzieningenstructuur met ter zake kundige begeleiding voor inwoners met psychiatrische, psychische, psychosociale en/of verslavingsproblematiek in Leidschendam-Voorburg, gericht op inclusie en langer zelfstandig wonen van deze doelgroep
- Er is vrij toegankelijke dagbesteding GGZ. In 2019 is gestart met de integrale inloop GGZ. De schotten tussen dagbesteding via een WMO-indicatie en vrij toegankelijke inloop zijn weggehaald. Dat dient in 2023 en '24 te worden voortgezet en doorontwikkeld
- Inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt worden begeleid naar een vorm van (onbetaalde) maatschappelijke participatie. Dit gebeurt in samenwerking met de afdeling WIJZ van de gemeente
- Er is voorziening waar mensen met een bijstandsuitkering in tijdelijke dienst worden genomen om lichte ondersteuning te bieden aan buurtbewoners die dat nodig hebben
- Er is ondersteuning die erop gericht is kwetsbare inwoners te laten participeren in het verenigingsleven van LV

Deeltafel 2: Ouderen, dementerenden en mantelzorgers

- Er is een duurzame infrastructuur van ontmoetingscentra dementie. Er is aandacht voor samenwerking binnen de dementieketen en de oprichting van een Odensehuis
- Mantelzorgers krijgen ondersteuning waarmee hun draagkracht wordt versterkt, zorg wordt verlicht en om met anderen te verbinden. Daarnaast wordt er gewerkt volgens de uitgangspunten van de uitvoeringsagenda Mantelzorg

- Er is een laagdrempelige en een dekkende voorzieningenstructuur van kundige individuele begeleiding voor inwoners met dementie / geheugengerelateerde klachten
- Vrijwilligers ondersteunen ouderen, zieken, volwassenen met een beperking en/of psychische kwetsbaarheid, mensen met (beginnende) dementie, eenzame mensen én hun mantelzorgers ondersteund
- Eind 2021/begin 2022 wordt er gestart met een onderzoek naar de effectiviteit van personenalarmering. Partijen die hier subsidie voor ontvangen, werken mee aan het onderzoek en staan flexibel tegenover de uitkomsten van het onderzoeksrapport en het daaruit volgende plan
- Er is een punt waar huisartsen hun patiënten met psychosociale problematiek naartoe kunnen doorverwijzen

Deeltafel 3: Toeleiding, cliëntondersteuning en kortdurende begeleiding

Kwetsbare en niet kwetsbare inwoners, ongeacht tot welke doelgroep zij behoren, kunnen (ondersteunings)vragen stellen, gebruikmaken van cliëntondersteuning en kortdurende ondersteuning krijgen. Daarin is ten minste het onderstaande opgenomen:

- Kortdurende ondersteuning bij vragen op alle levensgebieden (psychosociale vragen, relaties, thuisadministratie, werk, zorg, ruzie en geweld, dagelijks leven etc.)
- De Sociale Kaart voor professionals en vrijwilligers is up-to-date en wordt in stand gehouden . Gebruik hiervan wordt gestimuleerd
- Er is een laagdrempelige voorziening waar inwoners onafhankelijk advies en informatie kunnen krijgen over al hun vragen over zorg en ondersteuning die aan de volgende voorwaarden voldoet:
 - Fysiek, telefonisch en digitaal laagdrempelig benaderbaar. Nabij en aansluitend op de leefwereld van kwetsbare inwoners
 - Bekend in en met het netwerk van zorg en ondersteuning in Leidschendam-Voorburg
- Er is onafhankelijke cliëntondersteuning beschikbaar voor iedere inwoner die dat wenst. Cliëntondersteuning is echt onafhankelijk en kan dus niet worden uitgevoerd door organisaties die ook geïndiceerde zorg verstrekken
- Professionals in het sociaal domein worden gestimuleerd elkaar informeel ontmoeten op de werkvloer⁵

Doelgroep

Voor de tafel Zelfredzame Inwoners is gekozen te focussen op inwoners van 18-100+ jaar. Dit omdat deze tafel zich richt op de ondersteuning voor de meest kwetsbare inwoners en die zijn verdeeld over alle leeftijdscategorieën. Vanwege de brede

⁵ Uit Contourenplan Dienstverlening Sociaal Domein (2017)

doelgroep is deze tafel onderverdeeld in drie deeltafels, zoals beschreven in de inleiding.

1.3 Kaders en aanvullende uitgangspunten

Kaders

De gemeentelijke beleidskaders waarop de vraagstelling aansluit, zijn:

- De spelregels van de subsidietafels⁶
- Sociaal Kompas 2017-2020
- Aanscherping Sociaal Kompas 2022 e.v.
- Brede Regeling Combinatiefuncties (onder voorbehoud)
- Het lopende Mantelzorgconvenant met daaronder de uitgangspunten uit de toekomstvisie/uitvoeringsagenda Mantelzorg Leidschendam-Voorburg
- Plan van aanpak lokaal netwerk ouderen
- Contourenplan Dienstverlening Sociaal Domein
- Re-integratie en participatiebeleid gemeente Leidschendam-Voorburg.
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (m.n. de hierin beschreven verplichtingen van de gemeente op het gebied van mantelzorgondersteuning en cliëntondersteuning)
- Partners werken volgens de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en de privacyregels (AVG) en beschrijven hoe ze hieraan vormgeven.

Samenwerking

We verwachten van partners:

- Samenwerken vanuit vertrouwen en maatschappelijke partners de ruimte geven om vanuit eigen inzicht en professionaliteit te kunnen werken
- Samenwerking tussen verschillende subsidiepartners wordt zoveel mogelijk gezocht, zodat het aanbod aansluitend en aanvullend is en dubbel aanbod wordt voorkomen.
- Samenwerking moet leiden tot een meer efficiënte, effectieve en innovatieve manier van werken.
- Organisaties maken in hun uitvoeringsplan duidelijk hoe zij blijven werken aan netwerkcontact, samenwerking initiatieven en informatie- en kennisdeling en welke organisaties zij daarbij betrekken
- Gecombineerde problematiek vraagt van de samenwerking: duidelijke vindbaarheid/communicatie en een duidelijke routing tussen tafelpartners

De tafel Zelfredzame Inwoners werkt op verschillende terreinen samen met de tafels: Opgroeien en Opvoeden, Financieel zelfredzame en digi- en taalvaardige inwoners & de integratie van nieuwkomers (FIT) en Betrokken en Inclusief:

⁶ www.lv.nl/file/22395/download

- Ondersteuning bij financiële zelfredzaamheid en vroegsignalering van schulden. Deze zijn onderdeel van initiatiefvraag FIT. Er is uiteraard wel een verbinding met voorliggende opgave. In veel gevallen is er naast schuldenproblematiek ook andere problematiek. Vragen worden wél integraal opgepakt, maar alles wat te maken heeft met financiën, wordt zoveel mogelijk gekeken naar de tafel FIT en daarin wordt dan nauw samengewerkt met alle ketenpartners
- Voorzieningen voor en ondersteuning aan jeugdigen valt in principe onder de tafel O&O. Jongeren tussen de 18- en 18+ mogen nooit een belemmering ondervinden om de juiste begeleiding te kunnen krijgen. Van belang is dat hierin maatwerk geleverd kan worden, waarbij rekening wordt gehouden met het type vraagstuk (jongeren gerelateerd of aan volwassenen) en het type cliënt/inwoner/klant. Bij veel dezelfde individuele vragen kijken partners gezamenlijk naar passend groepsaanbod
- Brede vrijwilligerswerk. Dit is onderdeel van initiatiefvraag B&I
- Huisvestingskosten Woej en S&W. Dit is onderdeel van initiatiefvraag Betrokken en Inclusief

Buiten de initiatiefvraag

Specifieke ondersteuning voor statushouders

Gebiedsgericht werken

Leidschendam-Voorburg bestaat uit verschillende wijken en buurten. Elke wijk of buurt heeft een eigen samenstelling qua inwoners, wat zorgt voor een eigen behoefte aan ondersteuning en activiteiten. Tafelpartners houden hier rekening mee in hun activiteiten aanbod.

Ook zijn er gebieden die als geheel een lage SES hebben. Dit geldt specifiek voor Bovenveen in Voorburg en Leidschendam-Noord. In 2020 is door de gemeente een start gemaakt met het programma Sterk voor Noord. Dit programma richt zich op zowel fysieke als sociale versterking van dit gebied. Tafelpartners sluiten met hun activiteiten zoveel mogelijk integraal aan bij dit programma.

Inzet combinatiefunctionarissen

De afgelopen jaren heeft de gemeente Leidschendam-Voorburg gebruik gemaakt van de Brede Regeling Combinatiefuncties. Dit is een landelijke regeling met matching funding van het Rijk van 40% voor de inzet van werknemers die zich op meerdere beleidsterreinen inzetten (bijvoorbeeld sport en cultuur, welzijn en sport etc).

Doelstellingen van de landelijke regeling voor combinatiefunctionarissen zijn:

1. **Een leven lang sporten, bewegen en deelnemen aan cultuur voor iedereen mogelijk maken**

Met in het bijzonder aandacht voor de (talent)ontwikkeling van jeugd en jongeren op en rond scholen, voor mensen die in armoede leven en voor andere groepen die belemmeringen ervaren om deel te nemen aan sport en cultuur (bijvoorbeeld vanwege leeftijd/levensfase, gender, fysieke en/ of mentale gezondheid, seksuele geaardheid en/ of etnische/ sociale achtergrond of positie).

2. **Duurzaam versterken en innoveren van sport-, beweeg- en culturaanbieders/vrijwilligersorganisaties**

Bijvoorbeeld op het gebied van besturen, vrijwilligers, kader, diversiteit, inclusief en vraaggericht handelen.

3. **Lokale verbindingen tot stand brengen en uitbouwen**

Van aanbieders wordt verwacht dat zij meer gaan samenwerken, bijvoorbeeld op het gebied van besturen, vrijwilligers uitwisselen/opleiden, de kaders die zij stellen, hoe te werken aan diversiteit en elkaar kunnen versterken/aanvullen met het huidige aanbod en inclusief en vraaggericht handelen.

De Brede Regeling Combinatiefuncties was van toepassing t/m 2022 en wordt in de loop van 2022 geëvalueerd. Over het geheel van de tafels moest het totale aantal fte in 2022 17,10 bedragen, daarvan waren er 10,35 fte gerealiseerd op de tafel Basisvaardigheden en Talentontwikkeling door de inzet van o.a. buurtsportcoaches bij Sport en Welzijn.

Op het moment van schrijven van deze initiatiefvraag is nog niet duidelijk of en hoe deze regeling wordt voortgezet. Wel blijven de doelstellingen van kracht en zal de inzet van bijvoorbeeld buurtsportcoaches met deze doelstellingen op een zekere manier worden voortgezet in de komende periode.

Coronaherstelbeleid

De gevolgen van de coronacrisis zijn niet voor iedereen en op alle terreinen in dezelfde mate voelbaar. Deels treedt herstel op zonder dat de overheid een rol hoeft te pakken. Maar specifieke groepen worden wel hard geraakt. Om zorgvuldig in te kunnen spelen op de gevolgen van de coronacrisis voor de samenleving is een visie op en zijn kaders voor herstelbeleid in de periode 2022-2025 vastgelegd. Het uitgangspunt is 'sterker uit de crisis': herstellen, versterken en kansen verzilveren. Enerzijds focus op groepen inwoners die door de crisis het hardst getroffen zijn en verder achterop zijn geraakt. Hierbij vooral inzetten op het minder kwetsbaar maken van deze groepen, dus sterker uit de crisis komen. Anderzijds de gevolgen maar vooral ook de kansen die de crisis biedt, aanpakken en gebruiken om de samenleving te versterken. Dit betekent ook ontwikkelen en investeren en de samenhang opzoeken met al bestaande uitdagingen. Het herstelbeleid moet anders zijn dan de 'oude' oplossingen; de gemeente zet in op innovatieve en vernieuwende werkwijzen

en interventies. Het opstellen en uitvoeren van het herstelbeleid vindt plaats in samenhang met bestaand beleid en (financiële) middelen. Het herstelbeleid is breder dan de inzet van de 'bestemmingsreserve herstelbeleid'. Goede afstemming tussen de subsidietafels en het herstelbeleid kan leiden tot synergie.

2. Uitvoeringsplan

In de doorontwikkeling van de subsidietafel is er veel aandacht voor het verbeteren en verstevigen van de onderlinge samenwerking. Dit leidt tot een meer effectieve manier van werken.

Er wordt horizontaal en verticaal samengewerkt in de keten. Organisaties maken in hun uitvoeringsplan duidelijk hoe zij blijven werken aan netwerkcontact, samenwerking, initiatieven en informatie- en kennisdeling en welke organisaties zij daarbij betrekken. Hierbij is het van belang om ook de samenwerking buiten de tafels op te zoeken en gebruik te maken van elkaars expertise.

Partners beschrijven gezamenlijk een aanbod in het uitvoeringsplan. Zij beschrijven gezamenlijk één activiteit, leveren één monitoringformat aan en dienen één gezamenlijke verantwoording in.

Veel inwoners die tot de doelgroepen van deze initiatievraag behoren, wonen in een corporatiewoning. Corporaties hebben dan ook een belangrijke signalerende en verwijzende rol en kunnen meedenken over oplossingen. Daarom wordt zoveel mogelijk de samenwerking met corporaties gezocht.

2.1. Monitoring en effect

Monitoring betekent 'volgen hoe het gaat'. Er wordt veel inzet gepleegd: mensen en materialen, tijd en geld. De reden van de monitoring is tweeledig. In de eerste plaats is het vooral om van te leren. Er worden doelen gesteld waarbij de ambitie is dat steeds meer inwoners van Leidschendam-Voorburg een volwaardige plek in de maatschappij hebben en kunnen (blijven) meedoen in de samenleving. Dan moet de gemeente weten of de subsidietafels daaraan bijdragen. Zitten we op de goede weg met wat wij doen en aanbieden? We moeten kunnen uitleggen wat we doen en waarom er bepaalde keuzes zijn gemaakt. Daarnaast is monitoring op bepaalde onderdelen de basis voor de verantwoording. Of de afspraken zijn nagekomen.

Afgelopen jaren is gemonitord aan de hand van de zogeheten 'stoplicht monitor'. Groen betekende dat een activiteit was uitgevoerd volgens plan, oranje met aanpassingen en rood als dit niet was gebeurd. Tafelpartners legden aan elkaar uit wat hiervan de reden was.

Deze vorm van monitoring geeft inzicht in het wat er is gedaan en hoe het is gegaan (de output). Het geeft een overzicht over welke afspraken zijn gemaakt en uitgevoerd en waar de knelpunten zitten. Door deze aan tafel met elkaar te bespreken kan er ook gezamenlijk naar oplossingen worden gezocht. Met deze vorm van stoplichtmonitoring wordt doorgedaan.

Effect meten

Er mist echter informatie over de achterliggende redenen waarom iets wel of niet goed gaat en wat wordt bereikt. Wat is het effect van alle inzet en activiteiten en worden de doelen die zijn gesteld ook behaald? Een stap verder nog is 'wat is de impact van de gezamenlijke inzet op deze tafel'? Het maatschappelijk effect en de impact van de activiteiten die passen bij de doelen in het vorige hoofdstuk is moeilijk te meten. Toch is het streven dit meetbaar te maken. Er zal een stap gemaakt worden in het meten van het effect.

Aan de tafel Zelfredzame Inwoners wordt gevraagd om gezamenlijk drie doelen te formuleren waarvoor een effectmeting wordt opgenomen in het uitvoeringsplan. Bij het effect wordt gekeken naar de directe effecten van de gezamenlijke output. Daarvoor is zowel kwantitatieve als kwalitatieve informatie nodig. Dit betekent dat op (een onderdeel van) deze doelen een gezamenlijke uitgangspunt (nulmeting) onderdeel moet zijn van het uitvoeringsplan. Op basis van de huidige trends en ontwikkelingen (zoals beschreven in de bijlage) wordt een nadere analyse gevraagd die terug te lezen is in het uitvoeringsplan. Deze draagt bij aan de onderbouwing van de gemaakte keuzes in het aanbod van het uitvoeringsplan.

3. Financiële uitgangspunten

Voor de subsidietafel Zelfredzame Inwoners is er een voorlopig subsidieplafond van:
Zelfredzame inwoners € 3.164.216,00

Combinatiefunctionarissen

In 2022 wordt de inzet van combinatiefunctionarissen landelijk geëvalueerd. Afhankelijk van de uitkomsten daarvan zou de inzet verhoogd of verlaagd kunnen worden.

Daarnaast wordt gemeentelijk een financiële correctie verwacht. De rijksbijdrage voor de inzet van combinatiefunctionarissen is in de loop der jaren gelijk gebleven terwijl de gemeentelijke subsidiebedragen jaarlijks geïndexeerd (verhoogd) worden. Daardoor is de verhouding 40:60 van rijks gelden en gemeentegelden om de combinatiefunctionarissen te financieren veranderd tot zo'n 25:75. Dit zal teruggedraaid moeten worden tot de gewenste verhouding.

Geormerkte en ongeormerkte budgetten

Het budget op de subsidietafel is te verdelen in geormerkte en ongeormerkte bedragen. Geormerkte bedragen hebben een specifiek doel, veelal voortvloeiend uit een wettelijke taak. De ongeormerkte bedragen hebben nog geen specifieke bestemming en kunnen aan alle activiteiten worden besteed passend binnen de initiatievraag.

De geormerkte budgetten van de subsidietafel Zelfredzame Inwoners bedragen circa:

- € 100.000 geormerkt voor participatie
- € 190.000 vanuit Wmo-middelen voor begeleiding groep GGZ zijn ontschot naar subsidietafel
- € 30.000 om te voorzien in de vraag naar laagdrempelige dagbesteding voor kwetsbare ouderen ten behoeve van de ontmoetingscentra dementie

Let op: alle bedragen zijn indicatief en nog aan mogelijke wijzigingen onderhevig.

Bijlage

Bijlage 1: Achtergrond, huidige situatie en trends

Veruit de meeste inwoners van de gemeente Leidschendam-Voorburg zijn zelfredzaam, hebben een sterk netwerk waarin zij soms hulp krijgen en soms hulp bieden. Uit de wijkatlas 2019 blijkt dat 70% van de inwoners van Leidschendam-Voorburg voldoende kan meedoen in de samenleving. 21% geeft aan soms mee te kunnen doen en 8% vrijwel nooit. Deze tabel richt zich in het bijzonder op deze groep inwoners die verminderd zelfredzaam zijn of dreigen te worden. Dat is wat de drie deeltafels van de subsidietafel Zelfredzame Inwoners bindt.

GGZ & participatie

Leidschendam-Voorburg telt 76.427 inwoners. Hiervan zijn 61.550 inwoners 18 jaar of ouder. Ongeveer 6% (volgens O.G.G.Z. monitor) heeft jaarlijks een hoog risico op het ontwikkelen van GGZ problematiek. Dit komt overeen met een cliëntpopulatie van 3.444 inwoners. Deze groep heeft echter niet allemaal en zeker niet gelijktijdig ondersteuning nodig. GGZ-aanbieders schatten dat ca. 1 op 8 mensen van deze groep daadwerkelijk ondersteuning nodig heeft.

In de groep volwassenen die veel stress ervaren en de groep die een matig tot hoog risico loopt op een depressie of angststoornis valt op dat de groep jongvolwassenen (18-34 jaar) het hoogste risico loopt. Ook in de monitoring van de coronapandemie blijkt onder die groep het psychisch welbevinden het meest te dalen, vooral tijdens periodes van een lockdown.

Ouderen, dementie en mantelzorgers

In Leidschendam-Voorburg wonen in totaal 76.427 inwoners. Van het totale aantal inwoners is 37% ouder dan 55 jaar.⁷ De verwachting is dat de vergrijzing de komende jaren zowel landelijk als binnen de gemeente Leidschendam-Voorburg zal stijgen.⁸ De vergrijzing zorgt ook voor een stijging van mensen met dementie.⁹ De verwachting is dat het aantal mensen met dementie in 5 jaar tijd zal toenemen met 19%. Op dit moment hebben naar schatting 6% van de inwoners ouder dan 55 jaar dementie.¹⁰ Het aantal inwoners dat intensief mantelzorg verleent in de gemeente Leidschendam-Voorburg is 15% van het totale aantal inwoners.¹¹ Hierbij is de verwachting dat door de vergrijzing, het langer zelfstandig thuis wonen en het toenemende aantal mensen met dementie, het aantal mantelzorgers hard nodig zijn. Dit terwijl het aantal potentiële mantelzorgers daalt.¹² Niet alleen zal een groter deel

⁷ Wijkatlas, 2021

⁸ <https://www.volksgezondheidszorg.info/onderwerp/bevolking/cijfers-context/vergrijzing>. + Wijkatlas, 2021

⁹ www.alzheimer-nederland.nl/nieuws/toename-of-afname-mensen-met-dementie

¹⁰ www.alzheimer-nederland.nl/sites/default/files/directupload/factsheet-dementie-per-gemeente.pdf

¹¹ Wijkatlas, 2021

¹² www.mantelzorg.nl/nieuws/meer-druk-op-mantelzorgers/

van de mantelzorg bij de 75-plussers komen te liggen, maar dit zal ook een hoge urenbelasting met zich meebrengen. Als risicogroepen kunnen worden aangemerkt: jonge mantelzorgers, mantelzorgers van dementerenden, mantelzorgers van mensen met psychische problemen en mantelzorgers die hulp bieden in een terminale situatie. Daarnaast combineert één op de zes werknemers betaald werk met mantelzorg wat de nodige uitdagingen met zich mee kan brengen.¹³

In de toekomst zal de vraag naar informele zorg toenemen, terwijl het aantal potentiële mantelzorgers daalt. Niet alleen zal een groter deel van de mantelzorg bij de 75-plussers komen te liggen, maar dit zal ook een hoge urenbelasting met zich meebrengen. Als risicogroepen kunnen worden aangemerkt: jonge mantelzorgers, mantelzorgers van dementerenden, mantelzorgers van mensen met psychische problemen en mantelzorgers die hulp bieden in een terminale situatie.

Uit de WMO-monitor blijkt dat de complexiteit en omvang van de zorg steeds toenemen en dit uit zich in een toename van indicaties in de individuele specialistische begeleiding.¹⁴ Daarnaast uit dit zich in meer uren indicaties die per persoon worden afgegeven. Het aantal cliënten dat WMO-ondersteuning ontvangt is tussen 2017 en 2020 gestegen van 360 per 10.000 inwoners naar 480 per 10.000 inwoners.¹⁵ Tot slot zijn er ook signalen van organisaties binnen de gemeente Leidschendam-Voorburg, zoals een groeiende behoefte aan lokale respijtzorg en een groeiende behoefte aan individuele ondersteuning voor mensen met dementie.

Sociaal Servicepunt, Sociaal Netwerkpunt en onafhankelijke cliëntondersteuning

Voor alle vragen waar inwoners in het leven tegenaan kunnen lopen biedt het Sociaal Servicepunt een eerste stap naar een passende oplossing. Het Sociaal Servicepunt (SSP) biedt momenteel twee inloopsprekuren, telefonische bereikbaarheid op werkdagen, de mogelijkheid om vragen per mail te stellen en een website met informatie en een sociale kaart. Daarmee worden ca. 3.000 contactmomenten per jaar gerealiseerd. Tijdens de coronapandemie is de telefonische bereikbaarheid uitgebreid en is het spreekuur beperkt tot een spreekuur op afspraak. Het SSP geeft hierover het signaal af dat mensen worden gemist die wel naar het spreekuur zouden zijn gekomen, maar geen afspraak maken.

¹³ Wat betreft wijken in Leidschendam-Voorburg zien we trend dat meeste mantelzorgers in Stompwijk, Lien/Rietvink, Leidschendam-Zuid, Damsigt en Voorburg Midden mantelzorgers actief zijn. Mantelzorg wordt relatief meer als een belemmering in de wijken Stompwijk, 't Lien/Rietvink, de Heuvel/Amstelwijk, Essesteijn, Voorburg Midden en Voorburg West ervaren.

¹⁴ Ten opzichte van de periode januari t/m juli 2020, stijgt het aantal inwoners dat gebruik maakt van Individuele Specialistische Begeleiding in diezelfde periode van 2021 11%. (WMO najaarsmonitor 2021)

¹⁵ CBS Monitor Sociaal Domein Wmo

De doelgroep die gebruik maakt van het SSP is divers. De (inloop)sprekuren worden vooral gebruikt door inwoners met een lage SES. In Leidschendam-Voorburg leeft 10% van de bevolking onder 110% van het wettelijk sociaal minimum (7.600 mensen). In de wijken Prinsenhof is dat 18%, in Bovenveen 17%. Dit aantal is al een aantal jaren vrijwel gelijk gebleven. Inwoners met een hogere SES maken meer gebruik van de telefonische bereikbaarheid en de e-mail. Vaak is één informeel gesprek dan voldoende om de inwoner op weg te helpen waarna deze zichzelf (met het netwerk) weer redt.

Onder de term Cliëntondersteuning schaarde de gemeente zowel de kortdurende ondersteuning (maatschappelijk werk) als de ondersteuning van inwoners in het traject naar passende ondersteuning vanuit de WMO en Participatiewet en/of passende voorliggende voorzieningen. De doelgroep die deze ondersteuning kan gebruiken is divers en niet duidelijk af te bakenen. In veel gevallen zijn er fasen in het leven dat de ondersteuning nodig is en fasen waarin mensen het met hun eigen netwerk prima redden. De hierboven genoemde doelgroep met een lage SES heeft potentieel baat bij cliëntondersteuning. Ook de eerder genoemde groep ouderen in de gemeente heeft hier soms baat bij. Daarnaast zijn inwoners met een (verstandelijke) beperking een groep waar in de cliëntondersteuning veel aandacht aan moet worden besteed. Deze groep is lastig te definiëren. Geschat wordt dat ca. 16% van de bevolking een IQ onder 85 heeft. In Leidschendam-Voorburg gaat het dan om ca. 12.000 mensen. Lang niet alle mensen in deze groep hebben (tegelijktijd) ondersteuning nodig. Alleen het IQ zelf zegt niet alles, het gaat er vooral om in hoeverre iemand zich kan aanpassen aan zijn omgeving of in een specifieke situatie (sociale redzaamheid, adaptief vermogen). Daarnaast zijn er nog een paar duizend inwoners met hersenletsel, een vorm van autisme, een chronische ziekte of een motorische beperking. Ook zij hebben soms cliëntondersteuning nodig. Van de genoemde aantallen is ca. 80% ouder dan 18 jaar.

In 2020 hebben Woej, MEE en Kwadraad 732 personen geholpen met individuele ondersteuning.

Sociaal Netwerkpunt

Een Sociaal Netwerkpunt is een plek waar professionals in het sociaal domein een werkplek, vergaderruimte en spreekkamers kunnen gebruiken. De behoefte daaraan groeit. In Voorburg is eind 2021 geen Sociaal Netwerkpunt. In Leidschendam kan men beperkt terecht in de Waterlelie. Door de corona pandemie is werken in een sociaal netwerkpunt een tijd lang niet mogelijk geweest. Gesprekken over het uitbreiden van de capaciteit in Voorburg en Leidschendam zijn in volle gang.